

Matt Huber: USA – att bygga en ”Grön New Deal”: lärdomar av den ursprungliga New Deal (1933-1945)

[Från [Europe Solidaire Sans Frontières](#), 19 november 2018. Matt Huber är biträdande professor i geografi vid universitetet i Syracuse och medlem i Democratic Socialists of America. Artikeln publicerades först på [Verso Books blogg](#). Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

(Under de senaste veckorna har krav med fokus på behovet av en ”Grön New Deal”, inriktad på att skapa en infrastrukturpolitik för offentliga ”gröna jobb”, hjälpt till att ge energi till den amerikanska vänstern. I denna artikel lägger Matt Huber fram fyra viktiga lärdomar från den ursprungliga New Deal som dagens aktivister och beslutsfattare måste dra.)

Klimatrörelsens vänster har förenats kring ett mäktigt stridsrop – behovet av en ”Grön New Deal”. Sittdemonstrationen i Nancy Pelosis kontor nu i veckan som organiserades av Sunrise Movement och Justice Democrats, och dit Alexandria Ocasio Cortez anslöt sig, riktade in sina krav på en ny kommitté som kan arbeta med att förverkliga denna Gröna New Deal. Detta program kräver en plan för att få bort all koldioxid inom hela ekonomin och gå mot 100% förnybar energi. Det ska uppnås med hjälp av en infrastrukturpolitik med offentliga ”gröna jobb” som ska omfatta ”ett program med jobbgarantier som garanterar ett riktigt lönearbete till alla som vill ha det”. Som sådan representerar en Grön New Deal det hittills tydligaste försöket att smida fram en politik som både tar itu med klimatförändringarna och ojämlikheten. Är det möjligt? För att göra det möjligt kan klimatrörelsens vänster lära en hel del genom att se över de förutsättningar och den politik som låg bakom den ursprungliga New Deal. Den självklara förutsättningen var förstås ”krisen” under den Stora depressionen. Klimatförändringarna ger oss redan en (om än annorlunda) känsla av ”kris” (de fruktansvärda bränderna i Kalifornien är bara det senaste exemplet). Nyckeln till New Deal var hur ”krisen” kanaliserades till breda och populära masskrav. Här är fyra andra centrala faktorer.

1. New Deal skapades med hjälp av massiva arbetarprotester och uppror

Även om vi ofta tänker oss att den epokgörande välfärds- och arbetsmarknadspolitikerna överlämnades uppifrån tack vare Franklin D Roosevelts vänlighet, så kom en politik som Nationella lagen om arbetsförhållanden och Lagen om social trygghet först *efter* massiva sociala protester och uppror. Som arbetarhistorikern Irving Bernstein redogör för i detalj, använde ”råd för arbetslösa” protestaktioner för att kräva förbättringar av understödet till fattiga som så småningom ledde till den moderna välfärdsstaten.

Lärdomen här är att stabila maktsystem bara sviktar om de utsätts för ett enormt politiskt tryck underifrån. Inriktningen på en sittdemonstration och tumult på Pelosis (och senare Frank Pallones) tjänsterum är en utmärkt början. Men demonstrationens inriktning på parlamentarism och lagstiftning borde bara vara toppen på ett isberg av större rörelser med direkta aktioner och

störningar. Som Naomi Klein har visat så övertygande, så använder klimatrörelsen redan detta i sin ”Blockadia”-rörelse som försöker utnyttja direkta aktioner för att förhindra en utbyggnad av oljeledningar, kolkraftverk och annan infrastruktur för fossila bränslen.

Men New Deal skapades av en mer *allmän* arbetarrevolt. Socialister vet att arbetarklassen genom sin plats i centrum för produktion och profit har en speciell makt att få stopp på kapitalismen. Klimatrörelsen har på senare tid gjort ett bra jobb för att nå fram till marginaliserade färgade samhällen och knyta samman kampen för miljön och för klimaträttvisa, men det är en rörelse som till största delen består av yrkesutbildade experter (högskoleutbildade journalister, vetenskapsmän, radikala akademiker, etc.) långt från den större ”arbetarklassen med flera raser” (som Matt Karp just har beskrivit det). Om något så har delar av arbetarrörelsen ofta varit oense med klimataktivisternas taktik med störningar och blockader. Klimatrörelsen ska söka kontakt med den redan ökande stridviljan bland arbetarna: United Steelworkers strejk 2015 inom raffinaderisektorn är en klimatfråga. Omsorgsarbeten som vård och skola har (som Alyssa Battistoni visar) inte bara låga koldioxidutsläpp utan är också viktiga centrum för en ökande stridbarhet bland arbetarna. För att bygga en klimatrörelse som tilltalar arbetarklassens behov kan vi använda två grundläggande argument: (1) Det är arbetarklassen i sin helhet som har drabbats och kommer att fortsätta att drabbas av klimatförändringarnas värsta konsekvenser. Kim och Kayne kan anställa privata brandmän när deras hus hotas, men arbetarklassen har inga sådana alternativ. (2) En lösning för klimatet måste utformas på ett sådant sätt att den klart visar hur den direkt kommer att förbättra hela arbetarklassens liv (precis som New Deal gjorde – mer om det nedan).

2. New Deal byggde på en konfliktladdad politik att omfördela välståndet från de rika

I ett berömt tal från 1936 beskrev FDR sin klasslojalitet med starka ord, och hävdade att de rikas affärs- och ekonomiska intressen ”... är enhälliga i sitt hat mot mig – och jag välkomnar deras hat”. Varför hatade de honom? Bland många skäl hade han året innan hjälpt till att få igenom ”1935 års avkastningslag” som höjde skatten för rika kraftigt (till så mycket som 75% för de högsta kategorierna – som bara skulle öka under de följande åren) och innehöll en hög ”förmögenhetsskatt”. Dessa pengar kom till pass för programmen i den offentliga sektorn – myndigheten för beredskapsarbeten, federala konstprojekt, socialförsäkringar och allt det andra – som kännetecknade New Deal-perioden. Dessa program finansierades med hjälp av en klasskonflikt.

Skattepolitiken är central för klimatrörelsen. Men som jag har sagt förut behöver vi inte beskatta molekyler, vi måste *beskatta de rika*. I så måtto som det är de rika kapitalisterna som på ett oproportionerligt sätt tjänar på koldioxid, så skulle en koldioxidskatt i viss mån uppnå detta. Men kol är inte en klassfiende, det är något som vi alla använder (vilket gör det möjligt för högern att hävda att en sådan skatt kommer att kosta *dig* – mer om det nedan). Att uttrycka det som ”kol” utgår från att den stora allmänheten redan inser koldioxidens roll för att skapa den ytterst abstrakta process som kallas växthuseffekt (om USA:s skolsystem skulle finansieras bättre genom att beskatta de rika så skulle det kanske vara så). Liksom FDR behöver vi ett retoriskt sätt att göra klassmotsättningarna tydligare. Varför inte, som Cynthia Nixon gjorde i sin guvernörsvalkampanj i

New York gjorde, kalla det en ”Skatt på företagens nedsmutsning” eller en ”Skatt på fossilbränsleindustrin”. En skattepolitik som den under New Deal måste grunda sig på en förutsättning: *vi måste beskatta dem för att finansiera oss*. Det är vad Bernie Sanders krävde genom att föreslå en ”Wall Street-skatt” för att finansiera ”Skolor för alla”. Det är vad lärarstrejken i West Virginia gjorde genom att kräva högre skatter för fossilbränsleindustrin för att finansiera högre löner och bättre sjukvård för arbetarklassens lärare.

Klimatrörelsen har gjort ett utmärkt jobb att utse fossilbränsleindustrin till fiende, men sanningen är att klimatförändringarna egentligen orsakas av den rika kapitalistklassen *i sin helhet*. I själva verket skulle klimatförändringarna alltså inte lösas av en ”speciellt” klimatinriktad skatt bara mot en industri eller sektor. Den måste grunda sig på att beskatta de rika generellt. För att skapa de omvandlingar som IPCC säger krävs, kommer det att behövas en hel massa offentliga intäkter som bara kan finansieras genom storskaliga omfördelningar av välståndet. De kanske också kommer att hata oss för det. Men vi bör välkomna deras hat (eftersom de försatte oss i den här varma röran!).

3. New Deal var mycket populär

Det finns barer där jag bor i Syracuse, New York, där FDR:s bild fortfarande hänger kvar på väggen. 1936 gjorde FDR:s ekonomiska program att han krossade sina motståndare med nästan 25%, och vann i varenda stat utom Maine och Vermont (Vad f-n, Vermont?!). Hans kampanj ökade också valdeltagandet med 4,1% till den högsta nivån på 20 år. Jag skulle gissa att mycket av denna ökning kom från arbetare som hade uppmuntrats av att deras stridbara strejkaktivitet faktiskt hade lett till stora segrar 1935. Genom att ge jobb åt arbetslösa, socialstöd till handikappade och pensionerade och infrastruktur överallt, så återupplivade New Deal en känsla att regeringen och den offentliga sektorn faktiskt kunde tjäna folkets stora massa.

Det är nästan som om miljörelsen har försökt allt, utom en politik som kan vara tilltalande för folkets stora majoritet. Tänk om klimatpolitiken vore *populär*? Trots heroiskt organiserande med en progressiv koalition och inriktning på klimaträttvisa, misslyckades nyligen en folkomröstning om koldioxidskatt (återigen) i Washington State med en marginal på 13%. Problemet är att klimatpolitiken ofta är utformad av och för experter. Den är tänkt att vara ”smart” och ”logisk” genom att motivera förändringar av ett beteende fört att ge önskade resultat. De värsta formerna strävar också efter ”kompromisser” och ”tvåpartisamarbete” i den naiva tron att om smarta människor bara förstår vetenskapen bakom klimatförändringarna så kommer de att ändra sina politiska ståndpunkter. En politik som tak- och handelssystem för kol eller en inkomstneutral koldioxidavgift och -utdelning är så svindlande komplicerad att det är svårt att förklara för en vanlig arbetare exakt hur det kommer att förbättra deras liv (till och med tal om en ”utdelningskontroll” låter vagt som en komplicerad ömsesidig fondinvestering). Och återigen förstår många människor troligen inte varför ”koldioxid” överhuvudtaget är en del av denna politik (eller vad till exempel nummer 350 betyder). Det är därför en politik runt en ”Grön New Deal” är så spännande – ”Gröna jobb för alla!” prydde plakaten vid sittedemonstrationen hos Pelosi. Folk förstår att *jobb är bra* (det är sannolikt därför varenda politiker hävdar att de kommer att skapa jobb och miljöfientliga krafter ständigt hävdar att miljöskydd kommer att kosta arbeten). Ett program för gröna jobb skulle antligen kunna avbryta den debatt om jobb mot miljö som har hindrat miljöpolitiken i decennier.

Precis som ”Medicare för alla” inser klimatrörelsen till sist det faktum att deras politik måste visa på klara och enkla fördelar som tilltalar de stora arbetarmassorna. Den sortens folkliga politik kan hjälpa till att bygga en större bas inom arbetarklassens majoritet, ge fler väljare än bara liberaler från förstäderna och skapa förutsättningar för ett nytt vänsterblock.

4. New Deal gav folket energi

Roosevelts elektrifieringsprojekt för landsbygden (Rural Electrification Administration), elektrifieringskooperativ på landsbygden, Tennessee Valley Authority och ett oräkneligt antal andra program startades för att ge energi till folk som behövde det (tja, även *industrin* behövde det, men låt oss bortse från det nu). De byggde kraftledningar till fattiga samhällen på landsbygden. De byggde dammar för att ge billig energi till hela regioner. Häpnadsväckande nog anställde de till och med Woody Guthrie för att sjunga sånger om hur Columbiafloden arbetade för folket (”Rulla på, Columbia, du kan slingra dig fram till havet, Men, kära flod, medan du slingrar dig kan du jobba åt mig.”) Kan vi tänka oss Bob Dylan sjunga en sång om avgift och utdelning på koldioxid?

Antag att ett klimatprogram siktade på att ge energi (och törs jag säga *inte* göra den till handelsvara) istället för att bara prissätta den på ett annorlunda sätt? En stor del av klimatpolitiken grundar sig på tanken att göra energi från fossila bränslen så dyr att den gör förnybar energi mer konkurrenskraftig. Som sådan har bröderna Koch och den klimatfientliga populismen effektivt avvärjt klimataktioner med ett enkelt argument: *klimatpolitiken kommer att kosta er*. Oavsett hur mycket vi riktar in oss på hur dessa krafter förnekar klimatvetenskapen, så är högerns mest populära resonemang för att avvärja klimataktioner att de kommer att ”kosta” ekonomin, jobben och din familj. Det var George W Bushs resonemang för att dra sig ur Kyoto-avtalet och Trumps när han lämnade Paris-avtalet. Det är naturligt eftersom en stor del av liberalernas klimatpolitik bygger på denna tanke att yttre ”kostnader” (eller yttre faktorer som ekonomerna uttrycker det) måste internaliseras i marknader och priser. Oavsett hur vi försöker förklara att avgifter på koldioxid inte kommer att kosta fattiga arbetarfamiljer något så får själva språket med avgifter, skatter och tak inte fram det särskilt bra.

Precis som New Deal behöver vi bygga en Grön New Deal som grundar sig på att ge folket energi. Faktum är att uppbygget av en ny ekonomi med förnybar energi kommer att kräva massiva projekt med offentliga arbeten för att skapa nya överföringssystem, nya lagringssystem, och ny sol- och vindkapacitet i stor skala (det är där ”Gröna jobb för alla” kommer in). Om förnybar energi levereras av den offentliga sektorn så kan det också ge *gratis och outtömlig* energi. Den sortens energiutbyggnad med hjälp av offentliga arbeten kan ”säljas” till allmänheten som ett sätt att ge majoriteten av arbetarna det de faktiskt behöver: *billigare eller gratis* energi (lägg märke till hur det vänder upp och ner på den vanliga logiken: istället för att försätta fossilbränslesektorn i konkurs genom att få den att kosta mer, kan vi göra samma sak genom att få förnybar energi att kosta mindre). Lägre eller inga energiräkningar är lätt att förklara för vanligt folk (även för de som inte helt förstår växthuseffekten). Liksom New Deal skulle dessutom ett omfattande, grönt infrastrukturprogram under ledning av den offentliga sektorn ge lokalsamhällena klimatlösningar där vanligt folk kan se hur nya jobb och nya energisystem på ett påtagligt sätt förbättrar deras liv. Så skulle en Grön New Deal kunna se ut.

Det finns av ekologiska och politiska orsaker anledning att vara på vakt mot en New Deal-liknande

politik. Det var en socialdemokratisk politik med sin bas i världsekonomens imperialistiska centrum. Dess yttersta mål var att rädda kapitalismen och återuppliva ”tillväxten”. Den stängde ut på grundval av ras och kön. Men om IPCC säger att vi har 12 år på oss för att på ett massivt sätt omvandla vår ekonomi, så finns det kanske inget bättre historiskt exempel än perioden mellan 1933 och 1945. Under denna korta period ställdes bostadspolitiken om för att fullständigt förändra bostadsområdenas mönster. Förhållandena mellan kapital och arbete omförhandlades och gav för första gången i historien arbetarna makt att bilda fackföreningar och sluta kollektivavtal. Delstaternas roll för att bygga upp en offentlig infrastruktur befästes och bara ökade. I slutet av denna period tog regeringen i själva verket över *större delen av ekonomin* – och byggde upp enorma kemiska, aluminium- och andra fabriker som behövdes för kriget. Som många klimataktivister har hävdats behöver vi en liknande mobilisering som under Andra världskriget för att fullständigt lägga om den materiella produktionen med ett enda mål: men den här gången inte krig utan för att få bort koldioxid. Men denna parallell till Andra världskriget glömmer bort de sociala och politiska omvandlingarna under New Deal, som kom först. Det är inte självklart att samhället i sin helhet imorgon kommer att se klimatförändringarna som ett likadant ”hot” som nazisterna. Men New Deal visar hur en bred arbetarpolitik som talar till folks grundläggande behov och är mot de rika kan bygga den sorts massrörelse som krävs för att genomföra de förändringar som vetenskapen säger behövs.